

Lokalne produkty handmade lada chwila pod ochroną UE

Unia Europejska rozpoczęła właśnie walkę z tzw. przywłaszczeniem kulturowym i wykorzystywaniem wytworów małych społeczności i grup przez osoby trzecie – także przez wielkie korporacje

Nina Jankowska
rzecznik patentowy,
Patpol Kancelaria
Patentowa sp. z o.o.

16 listopada br. wejdzie w życie długo wyczekiwane rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2411 w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych produktów rzemieślniczych i przemysłowych oraz zmieniające rozporządzenia (UE) 2017/1001 i (UE) 2019/1753, które 27 października 2023 r. zostało w końcu opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE. Jego głównym celem jest zwiększenie świadomości co do autentyczności produktów, wzmocnienie konkurencyjności oraz wzrost potencjału oznaczeń geograficznych. Wiele produktów wytwarza się bowiem dzięki umiejętnościom przekazywanym z pokolenia na pokolenie i wykorzystywaniu lokalnych metod znanych jedynie w konkretnym obszarze geograficznym.

Kolejny parasol

Od wielu lat obowiązuje unijna ochrona oznaczeń geograficznych win i napojów spirytusowych oraz produktów rolnych i środków spożywczych, w tym win aromatyzowanych. Już za dwa dni pod takim parasolem ochronnym znajdują się także produkty rzemieślnicze (handmade) i przemysłowe, takie jak wyroby

drewniane, kamienie naturalne, biżuteria, materiały włókiennicze, koronki, szkło, porcelana, sztucze, skóry.

Oznaczenia geograficzne produktów rzemieślniczych i przemysłowych, które posiadają określoną jakość, renomę lub inną cechę charakterystyczną związaną z miejscem produkcji, będą stanowić prawo wspólne, które będzie mogło być wykonywane przez wszystkich kwalifikujących się producentów na określonym obszarze geograficznym pragnących przestrzegać specyfikacji produktu.

Aby uzyskać ochronę nazwy danego produktu na gruncie omawianego rozporządzenia, będzie musiał on spełniać łącznie trzy wymogi:

- produkt powinien być zakorzeniony w określonym miejscu, regionie lub kraju albo z niego pochodzić,
- dana jakość, renoma lub inna cecha charakterystyczna produktu powinna być zasadniczo wynikiem jego pochodzenia geograficznego, oraz
- co najmniej jeden etap produkcji powinien się odbywać na tym obszarze geograficznym.

Instytucja sprzeciwu

Pierwszy etap rejestracji odbywać się będzie na poziomie krajowym, drugi na poziomie unijnym, ale w drodze odstępstwa możliwe będzie pominięcie poziomu krajowego. Zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym w toku procedury uruchomiona zostanie instytucja sprzeciwu, dzięki której właściwy organ państwa członkowskiego lub państwa trzeciego czy osoba fizyczna lub prawna mająca uzasadniony interes i siedzibę lub miejsce pobytu w państwie trzecim lub w innym państwie członkowskim będą

mogły podważyć zasadność wnioskowanej ochrony. Procedurę sprzeciwową dla oznaczeń produktów rzemieślniczych i przemysłowych można porównać do procedury rejestracji znaku towarowego.

Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelktualnej (EUIPO) będzie organem, do którego zadań należeć będzie realizowanie procedury na poziomie unijnym oraz prowadzenie rejestru oznaczeń.

Są też zakazy

Przewidziano także zakaz rejestracji jako oznaczeń geograficznych nazw produktów, które stały się nazwami zwyczajowymi produktów w UE, mimo że dotyczą miejsca, regionu lub kraju, w którym produkt był pierwotnie produkowany lub wprowadzany do obrotu, a także zakaz rejestracji w przypadkach gdy nazwą jest termin zwyczajowy w UE, opisujący rodzaj produktu lub jego cechy.

W rozporządzeniu wskazuje się, że oznaczenia geograficzne wprowadzone do rejestru unijnego będą chronione przed:

- wszelkim bezpośrednim lub pośrednim stosowaniem w celach handlowych oznaczenia geograficznego w odniesieniu do produktów nieobjętych rejestracją, w przypadku gdy produkty te są porównywalne z produktami objętymi rejestracją lub w przypadku gdy stosowanie danej nazwy wykorzystuje, osłabia lub umniejsza renomę tego chronionego oznaczenia geograficznego lub działa na szkodę tej renomy;
- wszelkim niewłaściwym stosowaniem, imitacją lub przywołaniem nazwy chronionej jako oznaczenie geograficzne, nawet jeżeli prawdziwe pochodzenie produktów lub usług jest po-

dane lub jeżeli chronione oznaczenie geograficzne jest przetłumaczone lub towarzyszą mu określenia, takie jak: „styl”, „typ”, „metoda”, „jak produkowane w”, „imitacja”, „smak”, „aromat”, „jak” lub podobne;

- wszelkimi innymi fałszywymi lub wprowadzającymi w błąd oznaczeniami odnoszącymi się do pochodzenia, charakteru lub podstawowych cech charakterystycznych produktu, które są podane na opakowaniu wewnętrznym lub zewnętrznym, w materiałach reklamowych, dokumentach lub informacjach zamieszczonych na interfejsach internetowych odnoszących się do produktu, a także pakowaniem produktu w pojemniki mogące stwarzać błędne wrażenie co do ich pochodzenia;

- wszelkimi innymi praktykami, które mogłyby wprowadzać konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu.

Doprecyzowano także związek między oznaczeniami geograficznymi a znakami towarowymi. Tym samym wniosek o rejestrację znaku towarowego, którego stosowanie byłoby sprzeczne z ochroną oznaczeń geograficznych, zostanie odrzucony, jeżeli został on złożony po dacie, w której do urzędu złożono wniosek o rejestrację oznaczenia geograficznego. Z kolei wniosek o rejestrację oznaczenia geograficznego zostaje odrzucony w sytuacji, gdy z powodu istnienia znaku towarowego, który ma renomę lub jest dobrze znany, nazwa proponowana jako oznaczenie geograficzne mogłaby wprowadzać konsumenta w błąd co do prawdziwej tożsamości produktu.